

Vaststelling van overgangsregelen met het oog op de inwerkingtreding van de nieuwe voorschriften nopens de ruimtelijke ordening en de volkshuisvesting
(Overgangswet ruimtelijke ordening en volkshuisvesting)

NOTA VAN WIJZIGINGEN
(Ingezonden 30 november 1962)

Nr. 4

Als gevolg van de wijzigingen, die tijdens de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer der Staten-Generaal in de inmiddels tot wet verheven ontwerpen van de nieuwe Woningwet en van de Wet op de Ruimtelijke Ordening zijn aangebracht, zijn ook een aantal veranderingen in het ontwerp van de Overgangswet ruimtelijke ordening en volkshuisvesting noodzakelijk geworden. De meeste van deze veranderingen bestaan uit vernummeringen van leden, artikelen en hoofdstukken, welke geen nadere verduidelijking behoeven.

In het onderhavige ontwerp zijn echter nog enkele andere wijzigingen aangebracht. De redenen daarvoor worden bij de desbetreffende artikelen vermeld.

Het ontwerp van wet wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 4 wordt „vierde” veranderd in: vijfde.

In artikel 5, tweede lid, wordt in plaats van „46” gelezen: 47. In het derde lid wordt in plaats van „54” gelezen: 55.

In artikel 6 wordt in plaats van „48” gelezen: 49.

In artikel 7 wordt in plaats van „86” gelezen: 87.

Artikel 10, tweede lid, wordt als volgt gelezen:

2. Op de in het vorige lid aangegeven, ingevolge de Woningwet 1901 tot stand gekomen, planologische maatregelen is artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening niet van toepassing. Gemeentelijke schadevergoedingsverordeningen, van toepassing op in dit lid bedoelde planologische maatregelen, blijven van kracht.

Toelichting

Bij de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer der Staten-Generaal is de tekst van artikel 49 van het ontwerp-Wet op de Ruimtelijke Ordening ingrijpend gewijzigd. Bij de nieuwe tekst kan twijfel ontstaan over de vraag, of het artikel ook van toepassing zal zijn met betrekking tot onder vigeur van de Woningwet 1901 tot stand gekomen planologische maatregelen.

Naar het oordeel van de ondergetekenden dient de toepasselijkheid van het artikel beperkt te worden tot de krachtens de nieuwe wet tot stand te brengen plannen. Met het oog op die plannen is het artikel immers in het leven geroepen. Onder het oude regime is aan de schadevraag reeds aandacht gewijd bij de vaststelling van de plannen en, in vele gevallen, bij de toepassing van de gemeentelijke schadevergoedingsverordeningen.

In overeenstemming met het in het eerste lid van artikel 10 van het onderhavige ontwerp uitgesproken principe wordt daarom thans in het tweede lid uitdrukkelijk bepaald, dat artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening niet van toepassing is op de oude planologische maatregelen en dat met betrekking tot die maatregelen de gemeentelijke schadevergoedingsverordeningen van kracht blijven.

Wijzigingen krachtens de nieuwe wet in de oude plannen aangebracht, zullen uiteraard wel onder de werking van artikel 49 vallen.

Voor wat betreft het vervallen van de oorspronkelijk in het tweede lid vervatte bepaling zij verwezen naar de toelichting op de wijziging van artikel 33, letter *b*.

In artikel 11, tweede lid, worden de woorden „en 40” veranderd in: „, 40 en 43a.

Toelichting

Bij de inwerkingtreding van de Monumentenwet (*Stb.* 1961, 200) is in de Woningwet 1901 artikel 43a opgenomen, waarin enige procedurevoorschriften zijn gegeven met betrekking tot de vaststelling en de goedkeuring van een plan van uitbreiding of voorschriften, als bedoeld in artikel 43 van genoemde wet, voor zover deze moeten worden getroffen met het oog op de bescherming van een beschermd stads- of dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet. Als gevolg hiervan dient ook artikel 43a van de Woningwet 1901 in het tweede lid van artikel 11 van toepassing te worden verklaard op de daarbedoelde maatregelen, die nog volgens het bij de inwerkingtreding van deze wet geldende recht zullen worden afgehandeld.

In artikel 12 wordt in de vierde regel in plaats van „36” gelezen: 37. „29” wordt veranderd in: 30 en „39” wordt veranderd in: 40.

In artikel 13 wordt in plaats van „20” gelezen: 21.

In artikel 15, tweede lid, wordt in plaats van „46” gelezen: 47 en in plaats van „48”: 49.

In artikel 17 wordt in plaats van „1—9” gelezen: 1—14.

Toelichting

De ondergetekenden zijn bij nadere overweging van oordeel, dat aan handhaving van paragraaf 2 der Wederopbouwwet geen behoefte meer bestaat. Ter adstructie hiervan moge de eerste ondergetekende herinneren aan zijn beschikking van 2 februari 1960 waarbij is uitgesproken, dat het economisch herstel des lands geacht kan worden te zijn voltooid (vgl. artikel 10, eerste lid, onder 2° der Wederopbouwwet). Voorts heeft hij bij circulaire van 14 juli 1961 onder de aandacht van de onderscheiden colleges van Gedeputeerde Staten gebracht, dat hij nog slechts bij uitzondering zijn medewerking zou verlenen aan de goedkeuring van onteigeningen op voet van de Wederopbouwwet, aangezien zijns inziens de tijd was gekomen om een einde te maken aan het gebruiken van deze met het oog op bijzondere tijdsomstandigheden in het leven geroepen onteigeningsmogelijkheid. Daarbij heeft hij in het bijzonder het oog gehad op de onteigening „in verband met een bouwplan strekkende tot leniging van de woningnood”, eveneens genoemd in artikel 10, eerste lid, onder 2° van genoemde wet. Wat de in dat lid, onder 1° genoemde onteigening „ter uitvoering van een van kracht zijnde wederopbouwplan” betreft zij hierbij opgemerkt, dat, nu wederopbouwplannen ingevolge het onderhavige wetsontwerp worden gelijkgesteld met bestemmingsplannen (artikel 18, jo artikel 10), deze vorm van onteigening ook straks mogelijk zal blijven, maar dan uit hoofde van het bepaalde in artikel 77 e.v. der Onteigeningswet. Een bezwaar om paragraaf 2 te laten vervallen is hierin dus niet gelegen.

Als gevolg van het vervallen van deze paragraaf kan de oorspronkelijk in artikel 21 vervatte bepaling eveneens vervallen.

In artikel 19 wordt in plaats van „29” gelezen: 30. „36” wordt veranderd in: 37 en „39” in: 40.

In artikel 20 wordt in plaats van „20” gelezen: 21.

Artikel 21 wordt gelezen als volgt:

Artikel 21. Op onteigeningen, ten aanzien waarvan de ter inzage legging, bedoeld in artikel 10, derde lid, van de Wederopbouwwet heeft plaats gehad vóór de inwerkingtreding van deze wet, blijven de bepalingen van paragraaf 2 van de Wederopbouwwet van kracht.

Toelichting

In overeenstemming met de strekking van het wetsontwerp wordt voorgesteld, ten aanzien van onteigeningsprocedures, die op het tijdstip van inwerkingtreding van de nieuwe wettelijke regeling zijn aangevangen, maar nog niet zijn afgewikkeld, het oude recht van toepassing te laten.

In het eerste lid van artikel 22 wordt in plaats van „46” gelezen: 47 en in plaats van „13”: 14. In het tweede lid wordt „84” veranderd in: 85.

In artikel 23 wordt onder *a* in plaats van „9” gelezen: 10 en in plaats van „47”: 48; onder *c* wordt „50” veranderd in: 51.

In het tweede lid van artikel 24 wordt in plaats van „47” gelezen: 48. In plaats van „de artikelen 70 en 71” wordt gelezen: zijn de artikelen 70 en 71. Voor „artikel 92” wordt ingevoegd: is.

In het eerste lid van artikel 26 wordt in plaats van „vijfde lid” gelezen: zesde lid.

Het bepaalde in artikel 30 wordt eerste lid. In dit lid wordt „II” veranderd in: III. Toegevoegd worden een tweede en derde lid, luidende:

2. Indien vóór de inwerkingtreding van deze wet volgens de voorschriften van de voorlopige wet een ontwerp voor een streekplan ter inzage is gelegd, kan dat plan ook na die inwerkingtreding nog volgens de voorschriften van de voorlopige wet worden vastgesteld.

3. Op streekplannen, die ingevolge het tweede lid zijn vastgesteld, is het eerste lid van toepassing.

Toelichting

In artikel 4 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening is de vaststellingsprocedure met betrekking tot streekplannen uitgebreid onder meer met de bepaling, dat het ontwerp voor een dergelijk plan gedurende twee maanden ter visie moet liggen en dat gedurende die termijn bezwaren bij de Provinciale Staten kunnen worden ingediend, waarna het plan binnen ten hoogste zes maanden moet zijn vastgesteld. Met het oog op deze wijziging verdient het aanbeveling om, ter voorkoming van tijdsverlies, ten aanzien van ontwerpen, die bij het in werking treden van deze wet reeds ter inzage gelegd zijn, de mogelijkheid te openen, dat zij nog volgens de oude wettelijke bepalingen worden behandeld. Hiertoe strekt het tweede lid van artikel 30. Dit gaat echter niet verder dan tot de vaststelling; goedkeuring door de Kroon is immers in de Wet op de Ruimtelijke Ordening niet meer voorgeschreven. Het derde lid van artikel 30 bepaalt met het oog hierop — door verwijzing naar het eerste lid —, dat op deze wijze vastgestelde streekplannen geacht worden streekplannen in de zin van de Wet op de Ruimtelijke Ordening te zijn.

In artikel 33 wordt het bepaalde onder *b* als volgt gelezen:

b. Artikel 40*b* vervalt, behoudens het bepaalde in het volgende artikel.

In het bepaalde onder *f* en *h* wordt in plaats van „58” gelezen: 59. Na punt *j* worden ingevoegd een nieuw punt *k* en een nieuw punt *l*, luidende:

k. In artikel 84, tweede zin, wordt voor de woorden „met vermelding van” ingevoegd: zo mogelijk.

l. In artikel 86, eerste lid, wordt in de eerste zin het woord „drie” vervangen door: zes. In de tweede zin wordt het woord „zes” veranderd in: drie.

Punt *k* wordt punt *m*. Punt *l* wordt punt *n*. Aan dit punt wordt toegevoegd: In het vierde lid wordt na „alsmede” ingevoegd: zo mogelijk.

De punten *m* en *n* worden de punten *o* en *p*.

Toelichting

Punt *b*. In de memorie van toelichting is uitvoerig weergegeven, waarom de Regering destijds heeft gemeend een nieuwe tekst voor artikel 40*b* van de Onteigeningswet te moeten voorstellen, die een uitbreiding zou inhouden vergeleken bij de thans nog geldende redactie van dat artikel. Twee omstandigheden hebben de ondergetekenden ertoe gebracht op dit standpunt terug te komen.

In de eerste plaats heeft de jurisprudentie van de Hoge Raad, waarop in de memorie van toelichting werd gezinspeeld, zich meer genuanceerd ontwikkeld dan toenmaals voorzien werd.

Weliswaar gaat de Hoge Raad ervan uit, dat, indien in technische zin bouwrijpe grond ingevolge een uitbreidingsplan door een bouwverbod of bouwbeperking wordt getroffen, artikel 40a van de Ontheffingswet van toepassing is, maar in bepaalde gevallen zal, ondanks de beperkende bestemming de gunstige ligging ertoe kunnen leiden, dat aan de grond een hogere waarde wordt toegekend dan aan de overige in het complex gelegen ruwe bouwgrond. Door deze zienswijze wordt de depreciërende werking van een het bouwen beperkende bestemming aanzienlijk verzwakt.

Een tweede omstandigheid vormt de tekst van artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, zoals die tijdens de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer van de Staten-Generaal tot stand is gekomen. Krachtens dit artikel zullen belanghebbenden, die na ontheffing menen niet voldoende vergoeding te hebben ontvangen voor ingevolge een bestemmingsplan geleden schade, die niet of niet geheel te hunnen laste behoort te blijven, zich tot de gemeenteraad en, in beroep, tot de Kroon kunnen wenden ter verkrijging van een aanvullende schadevergoeding. Nog overblijvende onbillijkheden zullen door de werking van dit artikel derhalve kunnen worden geredresseerd.

In het licht van deze omstandigheden gaan de nadelen van het oorspronkelijk voorgestelde artikel 40b zwaarder wegen. De daarbij voorgestelde regeling zou immers slechts een ruwe benadering geven van de naar billijkheid toe te kennen vergoeding wegens planschade.

Thans wordt daarom voorgesteld het artikel te laten vervallen. Met betrekking tot de onder de Woningwet 1901 tot stand gekomen bouwverboden en voorgevelrooilijnen zal het echter moeten blijven gelden. Met het oog daarop wordt voorgesteld een nieuw artikel 34 in te voegen, waarbij artikel 40b van de Ontheffingswet ten aanzien van bovengenoemde maatregelen wordt gehandhaafd. Op wijzigingen van deze planologische maatregelen, tot stand gekomen volgens de in de Wet op de Ruimtelijke Ordening voor het bestemmingsplan voorgeschreven procedure, zal het artikel dus niet van toepassing zijn. De werking van het bij wijze van overgangsmaatregel gehandhaafde artikel zal dus geleidelijk aan uitsterven.

Punten *k* en *n*. De invoeging van de woorden „zo mogelijk” in artikel 84 en artikel 87, vierde lid, is nodig geworden als gevolg van het feit, dat nu ook onteigend kan worden ten behoeve van een bestemming met conserverende strekking, waarvoor geen werk behoeft te worden uitgevoerd.

Punt 1. In de praktijk is de termijn van drie maanden, binnen welke de Kroon omtrent goedkeuring van een ontheffingsbesluit van de gemeenteraad moet beslissen, in vrijwel alle gevallen te kort gebleken. Verdaging van deze beslissing voor ten hoogste zes maanden is dan ook regel, géén uitzondering. Met het oog hierop wordt thans voorgesteld de termijn voor de beslissing op zes maanden te stellen met de mogelijkheid van verdaging voor ten hoogste drie maanden. De maximale termijn voor de beslissing van de Kroon blijft dus dezelfde als voorheen.

Na artikel 33 wordt ingevoegd een nieuw artikel 34, luidende als volgt:

Artikel 34. Op ingevolge de Woningwet 1901 tot stand gekomen bouwverboden en bijzondere voorschriften ter bepaling van een voorgevelrooilijn blijft artikel 40b der Ontheffingswet van toepassing.

Toelichting

Voor de reden van invoeging van dit artikel zij verwezen naar de laatste alinea van de toelichting op de wijziging van artikel 33, letter *b*.

Artikel 34 wordt artikel 35.

Artikel 35 wordt artikel 36. Aldaar wordt in plaats van „58” gelezen: 59.

In Hoofdstuk VI wordt vóór artikel 36 een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 37. Het bepaalde in artikel 14, eerste lid van de Brandweerwet (*Stb.* 1952, 362) wordt als volgt gelezen:

1. Ten aanzien van onderwerpen, waaromtrent regelen zijn gesteld bij of krachtens:

a. wetten, welke gelden op het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet, voor zolang deze wetten haar kracht behouden;

b. de Woningwet,

zijn de artikelen 1—10 niet van toepassing.

Toelichting

In artikel 14 van de Brandweerwet worden de artikelen 1—10 van die wet niet van toepassing verklaard ten aanzien van onderwerpen, waaromtrent regelen zijn gesteld bij of krachtens wetten, welke golden op het tijdstip van inwerkingtreding van de Brandweerwet, voor zolang deze wetten haar kracht behouden. Daaronder valt ook de Woningwet 1901. De nieuwe Woningwet is echter eerst ná bedoelde inwerkingtreding tot stand gekomen en valt er dus niet onder. Aangezien op grond van de nieuwe Woningwet soortgelijke bepalingen omtrent de brandveiligheid tot stand zullen komen als thans onder de Woningwet 1901, komt het de ondergetekenden wenselijk voor, de in artikel 14 van de Brandweerwet vervatte uitzondering ook te doen gelden met betrekking tot de nieuwe Woningwet.

Artikel 36 wordt artikel 38.

Artikel 37 wordt artikel 39. Toegevoegd wordt een punt *d*, luidende:

d. In de artikelen 297 en 299 wordt in plaats van „onder *b* en *o*” gelezen: onder *b*, *c* en *o*.

Toelichting

Met de toevoeging van onderdeel *d* aan artikel 39 wordt beoogd alsnog in de wet tot uitdrukking te brengen, dat de belasting, bedoeld in artikel 282 van de gemeentewet, behoort tot de belastingen, waarvoor kohieren worden opgemaakt.

Artikel 38 wordt artikel 40.

Artikel 39 wordt artikel 41 en wordt als volgt gelezen:

Artikel 41. In de Hinderwet (*Stb.* 1952, 274) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a. Artikel 3, tweede lid, wordt gelezen:

2. Een zodanige verordening mag niet in strijd zijn met het bepaalde in een bestemmingsplan, als bedoeld in afdeling 2 van hoofdstuk IV der Wet op de Ruimtelijke Ordening.

b. In artikel 35 wordt de aanhef van het vierde lid als volgt gelezen: Plaatselijke verordeningen, uitgevaardigd krachtens het bij de wet van 16 maart 1960 (*Staatsblad* no. 141) ingelaste vijfde lid van dit artikel of krachtens artikel 4 van de wet van 2 juni 1875 (*Staatsblad* no. 95) behouden . . . . . enz. Het vijfde en zesde lid vervallen.

Toelichting

De wijziging van de Hinderwet, bedoeld onder *b* van dit artikel, is opgenomen op grond van de overweging, dat de met het oog op de hinderwering te treffen maatregelen hun grondslag behoren te vinden in de Hinderwet. Deze wet nu bevat met betrekking tot de wering van gevaar-, schade- of hinderveroorzakende inrichtingen een uitgebreide vergunningsprocedure, waarbij voor elke inrichting afzonderlijk wordt nagegaan, of deze gevaar, schade of hinder veroorzaakt. Is dit het geval, dan kan de vergunning geweigerd worden, indien niet door het stellen van voorwaarden aan de bezwaren kan worden tegemoet gekomen. Elke inrichting kan dus zo nodig geweerd worden, terwijl hinder van bestaande, met een vergunning werkende inrichtingen door het stellen van nadere voorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kan worden teruggebracht. Dit alles wordt gewaarborgd door de uitvoerige, in de Hinderwet omschreven procedure, waarin de uiteindelijke beslissing bij de Kroon ligt.

In dit stelsel, zoals het in de Hinderwet is verankerd, is een verordening, die — zonder dat in elk geval wordt onderzocht

of de inrichting werkelijk hinder veroorzaakt — inrichtingen in bepaalde delen van de gemeente uit een oogpunt van hinderwering verbiedt, een vreemd element, aangezien aan een dergelijke verordening een ander begrip „hinder” ten grondslag ligt. Hiervan uitgaande zal het vijfde lid van artikel 35 van de Hinderwet, als gevolg waarvan de gemeenteraden de bevoegdheid hebben herkreten om bij verordening de bedrijfsuitoefening van bepaalde hinderveroorzakende inrichtingen in een bepaald deel van de gemeente te concentreren en elders in de gemeente te verbieden, beter kunnen vervallen. De ingevolge dat lid vastgestelde verordeningen kunnen echter voorlopig blijven gelden. Met het oog daarop wordt voorgesteld artikel 35, vierde lid, van genoemde wet zodanig te wijzigen, dat die bepaling ook op die verordeningen van toepassing is.

Voor zover er behoefte mocht bestaan aan een regeling van het ruimtelijke aspect ten aanzien van de concentratie van dergelijke inrichtingen, kan de gemeenteraad dit onder andere op grond van artikel 10 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening doen. Dit artikel bevat echter slechts een beperkte mogelijkheid tot het vaststellen van gebruiksvoorschriften. Dit kan namelijk alleen wanneer er een bestemmingsplan is vastgesteld (hetgeen voor de bebouwde kom niet verplicht is) en de gebruiksvoorschriften in verband met de bij dat plan gegeven bestemming noodzakelijk zijn. De Wet op de Ruimtelijke Ordening laat echter de bevoegdheid van de gemeente om op het stuk van die ordening aanvullende regelen te geven, onverlet. In voorkomende gevallen zou zo nodig op grond van artikel 168 der gemeentewet tot het uitvaardigen van een dergelijke verordening kunnen worden overgegaan.

In verband met het hierbedoelde voorstel tot wijziging van de Hinderwet zal ook de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid het ontwerp voor de Overgangswet ruimtelijke ordening en volkshuisvesting mede ondertekenen.

Artikel 40 wordt artikel 42.

Ingevoegd wordt een nieuw artikel 43, luidende:

Artikel 43. De Monumentenwet (*Stb.* 1961, 200) wordt gewijzigd als volgt:

In artikel 20, eerste lid, worden in de eerste en tweede volzin de woorden „Vaste Commissie van de Rijksdienst voor het Nationale Plan” gewijzigd in: Rijksplanologische Commissie.

Toelichting

De voorgestelde wijziging hangt samen met de naamsverandering, die de Vaste Commissie van de Rijksdienst voor het Nationale Plan bij de inwerkingtreding van de Wet op de Ruimtelijke Ordening zal ondergaan.

Artikel 41 wordt artikel 44 en wordt als volgt gelezen:

Artikel 44. In de Pachtwet (*Stb.* 1958, 37) worden in de artikelen 5, vijfde lid, 40, 48, derde lid, 51, eerste lid en 52, derde en vierde lid de woorden „uitbreidingsplan of wederopbouwplan” en in artikel 56f, eerste lid de woorden „uitbreidingsplan en wederopbouwplan” gewijzigd in: bestemmingsplan.

Artikel 42 wordt artikel 45.

Artikel 43 wordt artikel 46.

Artikel 44 vervalt.

Artikel 45 wordt artikel 47. Aldaar wordt in plaats van „54” gelezen: 55.

Artikel 46 wordt artikel 48.

*De Minister van Volkshuisvesting
en Bouwnijverheid,*

J. VAN AARTSEN.

De Minister van Justitie,

A. C. W. BEERMAN.

De Minister van Binnenlandse Zaken,

E. H. TOXOPEUS.

*De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

B. ROOLVINK.